

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Δελτίο Τύπου

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2013

Το αίτημα κοινωνικής δικαιοσύνης κυριαρχεί στις αναφορές των πολιτών, αντανακλώντας την κοινωνική κόπωση, τονίζει ο Συνήγορος του Πολίτη στην έκθεσή του για το 2012

Το αίτημα κοινωνικής δικαιοσύνης εκφράζεται, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, στις αναφορές των πολιτών που, αδυνατώντας να αντεπεξέλθουν σε οικονομικά βάρη, στρέφονται στον Συνήγορο του Πολίτη αναζητώντας χείρα βοηθείας. Αναλογικότητα στην κατανομή των βαρών, σεβασμός των δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις, τήρηση των κανόνων με διαφάνεια αλλά κι ευελιξία σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, προκειμένου η πολιτεία να προσφέρει διέξοδο και να στηρίζει τους πολίτες που δοκιμάζονται, είναι το ζητούμενο στην παρούσα συγκυρία, τόνισε η Συνήγορος του Πολίτη, Καλλιόπη Σπανού, στην ετήσια έκθεση της, την οποία παρέδωσε σήμερα στον Πρόεδρο της Βουλής, Ευάγγελο Μειμαράκη. Η έκθεση παρουσιάζει το έργο της ανεξάρτητης αρχής το 2012 και καταλήγει σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις και προτάσεις.

«Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να υπάρξει υποχώρηση στο επίπεδο της προστασίας των δικαιωμάτων ούτε να αφήσουμε να μετεξελιχθεί η οικονομική κρίση σε αμφισβήτηση της κοινωνικής συνύπαρξης και του κράτους δικαίου. Δεν δοκιμάζονται μόνον οι πολίτες αλλά και το κράτος ως εγγυητής της συλλογικότητας και της κοινωνικής αλληλεγγύης», τόνισε η Συνήγορος του Πολίτη, Καλλιόπη Σπανού, κατά την παρουσίαση της ετήσιας έκθεσης.

Στην ετήσια έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για το 2012 αναδεικνύονται με απτά παραδείγματα οι επιπτώσεις της κρίσης σε όλο το φάσμα των δικαιωμάτων, ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών· καθυστερήσεις συντάξεων και ασφαλιστικών παροχών, καθώς και φορολογικές επιβαρύνσεις, για πολλούς δυσβάστακτες, αποτελούν θέματα αιχμής. Αλλά και φαινόμενα που στις παρούσες συνθήκες γίνονται εντονότερα, όπως τα φαινόμενα μισαλλοδοξίας και κοινωνικού αποκλεισμού, η ένταση στα σχολεία ή ο αυξημένος κίνδυνος απολύσεων γυναικών, και μάλιστα σε περίοδο που προστατεύονται λόγω μητρότητας, απαιτούν την παρέμβαση του Συνηγόρου, ως θεσμού εγγύησης των δικαιωμάτων, ειδικά στην παρούσα συγκυρία.

Ακολουθούν συνολικά στατιστικά στοιχεία, καθώς και συμπεράσματα, προτάσεις και ενδεικτικά παραδείγματα ανά θεματική ενότητα.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο Τμήμα Επικοινωνίας:
Καλλιρρόη Τζαβάρα τηλ. 2131306610 κιν. 6979448887, Πέτρος Ι. Παραγυιός τηλ. 2131306625 κιν. 6977366424, Δημητρία Παπαγεωργοπούλου τηλ. 2131306604 κιν. 6979362413.

Στατιστική αποτίμηση

Σημαντική αύξηση -περίπου 10%- παρουσίασαν το 2012 οι αναφορές που δέχθηκε ο Συνήγορος (συνολικά 11.702 νέες αναφορές). Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ο αριθμός των προσώπων που ζήτησαν τη βοήθεια του Συνηγόρου, καθώς σε πολλές περιπτώσεις οι αναφορές κατατίθενται από ομάδες πολιτών, η αύξηση αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη.

Η σημαντική αύξηση των αναφορών τον τελευταίο χρόνο δείχνει ότι τα **προβλήματα** των πολιτών στις συναλλαγές τους με τη δημόσια διοίκηση οξύνονται, τόσο λόγω των αλλαγών στις νομοθετικές ρυθμίσεις των τελευταίων ετών, όσο και λόγω των οικονομικών προβλημάτων που έχει δημιουργήσει η δημοσιονομική κρίση από το 2009 και μετά. Συγκεκριμένα, τα ζητήματα της κοινωνικής ασφάλισης, της φορολογίας, του οικιστικού περιβάλλοντος, των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας καθώς και των προβλημάτων που σχετίζονται με την είσοδο και την παραμονή αλλοδαπών αποτελούν διαχρονικά τις 5 σημαντικότερες ενότητες προβλημάτων για τα οποία προσφεύγουν οι πολίτες στο Συνήγορο και αντιστοιχούν σταδιακά σε όλο και μεγαλύτερο τμήμα του συνόλου των αναφορών (65% το 2012).

Η **γεωγραφική κατανομή** των αναφορών που κατατέθηκαν αντικατοπτρίζει την συγκέντρωση του πληθυσμού και των δημόσιων υπηρεσιών στα δυο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Η σημαντική μάλιστα αύξηση των αναφορών αυτών σε σχέση με πέρυσι (από 16 σε 23 ανά 10.000 κατοίκους από την Αττική, από 6 σε 9 ανά 10.000 κατοίκους από την Κεντρική Μακεδονία), φαίνεται να αναδεικνύει ότι τα προβλήματα που εντείνονται λόγω της κρίσης πλήττουν περισσότερο τους κατοίκους των μεγάλων αστικών κέντρων.

Η **βασιμότητα** των αναφορών επιβεβαιώθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις από τις αναφορές που κρίθηκαν εντός αρμοδιότητας και εξετάστηκαν κατ' ουσίαν το 2012. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι (*Γράφημα 3*):

- Το 58,73% ήταν βάσιμες, δηλαδή η καταγγελία του πολίτη ήταν δικαιολογημένη και υφίστατο όντως κακοδιοίκηση.
- Το 34,79% ήταν αβάσιμες, δηλαδή η διοίκηση είχε τηρήσει τη νομιμότητα.
- Στο 6,48% διακόπηκε, για διάφορους λόγους, η έρευνα.

Οι βάσιμες αναφορές είχαν κατά μεγάλο ποσοστό **θετική έκβαση: κατά 10% περισσότερο** από πέρυσι ο Συνήγορος έδωσε λύση στο πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο πολίτης. Αναλυτικότερα (*Γράφημα 4*):

- Το 81,72% των βάσιμων αναφορών επιλύθηκαν με τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου.
- Το 1,77% των υποθέσεων επιλύθηκε χωρίς ενέργειες του Συνηγόρου, από την ίδια την υπηρεσία ή ύστερα από παρέμβαση άλλου φορέα.
- Στο 9,53% των βάσιμων αναφορών η επίλυση στάθηκε αδύνατη για λόγους που οφείλονται σε κενά της νομοθεσίας ή σε οργανωτικές αδυναμίες και δυσλειτουργίες της δημόσιας διοίκησης, είτε πάγιες είτε συνδεδεμένες με τα προβλήματα που επιφέρει η τρέχουσα συγκυρία.
- Δεν επιλύθηκε, παρά τη διαμεσολάβηση, το πρόβλημα που έθετε το 6,98% των βάσιμων αναφορών. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έγιναν αποδεκτές οι εισηγήσεις του Συνηγόρου.

Όσον αφορά τους **φορείς**, στα ασφαλιστικά ταμεία εντοπίζεται σταθερά και φέτος το 1/4 των προβλημάτων κακοδιοίκησης και μάλιστα σε ποσοστό 27% (Γράφημα 7). Είναι ενδεικτικό των προβλημάτων που ταλαιπωρούν τους πολίτες ότι τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει πλέον το Υπουργείο Οικονομικών με 14,80%, καθώς και ότι από τους μεμονωμένους φορείς η ΔΕΗ συγκεντρώνει το 5,75% των προβλημάτων. Κατά τα λοιπά, στα ίδια υψηλά ποσοστά με πέρυσι κυμαίνονται η αυτοδιοίκηση, δηλαδή οι δήμοι και οι περιφέρειες με τις νέες αρμοδιότητές τους, καθώς και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, με 12,87% και 10,16% αντίστοιχα. Στους φορείς στους οποίους εμφανίστηκαν προβλήματα κακοδιοίκησης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, με μικρή αύξηση το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (6,57%) ενώ, με μειωμένο ποσοστό (5,38%), οι διευθύνσεις αλλοδαπών και μετανάστευσης των αποκεντρωμένων διοικήσεων.

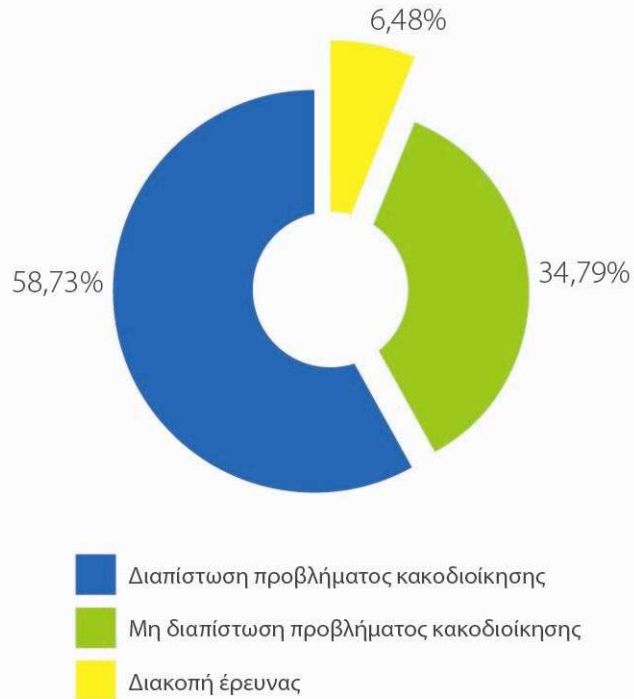
Πέραν της διερεύνησης αναφορών, ο Συνήγορος προέβη σε σειρά **αυτεπάγγελτων ερευνών** σε σωφρονιστικά καταστήματα και σε κέντρα κράτησης αλλοδαπών σε όλη τη χώρα, καθώς και σε αυτεπάγγελτη έρευνα της ενδεχόμενης διάκρισης λόγω φύλου για προσφορά εργασίας στο διαδίκτυο. Επίσης, η ανεξάρτητη αρχή, παράλληλα με τον χειρισμό αναφορών, το 2012 εξυπηρέτησε περισσότερους από 9.000 πολίτες που επισκέφτηκαν το Γραφείο Υποδοχής Κοινού στην Αθήνα και από το τηλεφωνικό κέντρο άλλους 35.130 που χρειάστηκαν συμβουλές. Σημειώνεται ότι από τον Δεκέμβριο του 2012 οι αναφορές μπορούν να υποβάλλονται και ηλεκτρονικά (web αναφορά) μέσω της ιστοσελίδας του Συνηγόρου του Πολίτη <http://www.synigoros.gr/?i=yponoli-anaforas.el>.

Ο Συνήγορος υπέβαλε εβδομήντα δύο (72) επιμέρους νομοθετικές και οργανωτικές **προτάσεις** προς τη διοίκηση το 2012, από αυτές οι 11 (15,28%) έχουν ήδη γίνει δεκτές, ενώ στις περισσότερες εκκρεμεί η ανταπόκριση της διοίκησης και της πολιτικής της ηγεσίας. Εκκρεμεί επίσης η απάντηση και στις αντίστοιχες προτάσεις της έκθεσης του έτους 2011, από τις οποίες μέχρι στιγμής η διοίκηση έχει δεχθεί το 36% (18 από τις 50 προτάσεις του 2011). Επιπλέον, ο Συνήγορος υπέβαλε το 2012 δύο **ειδικές εκθέσεις** προς τη Βουλή και την Κυβέρνηση: τον Ιούλιο, με αντικείμενο την καταχρηστική επιβολή της εκ περιτροπής απασχόλησης σε εργαζόμενες που επιστρέφουν από άδεια μητρότητας και τον Δεκέμβριο, με ογδόντα (80) προτάσεις χαμηλού δημοσιονομικού κόστους προς δώδεκα Υπουργεία. Τέλος, το 2012 ο Συνήγορος απέστειλε προς την Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του Ο.Η.Ε. **έκθεση** με διαπιστώσεις και προτάσεις για την εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2003-2011.

Στην **παρούσα έκθεση** ενσωματώνονται, ως χωριστές ενότητες, η ειδική έκθεση έτους 2012 για την **καταπολέμηση των διακρίσεων** και η αντίστοιχη ειδική έκθεση για **το φύλο και τις εργασιακές σχέσεις**, με την ειδική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως φορέα προώθησης της ίσης μεταχείρισης.

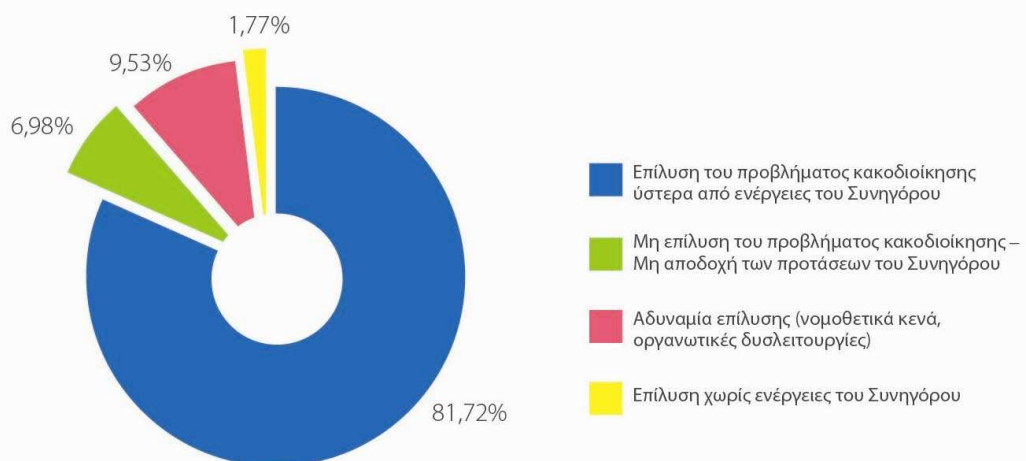
Γράφημα 3

Κατανομή των εντός αρμοδιότητας αναφορών που διεκπεραιώθηκαν το 2012

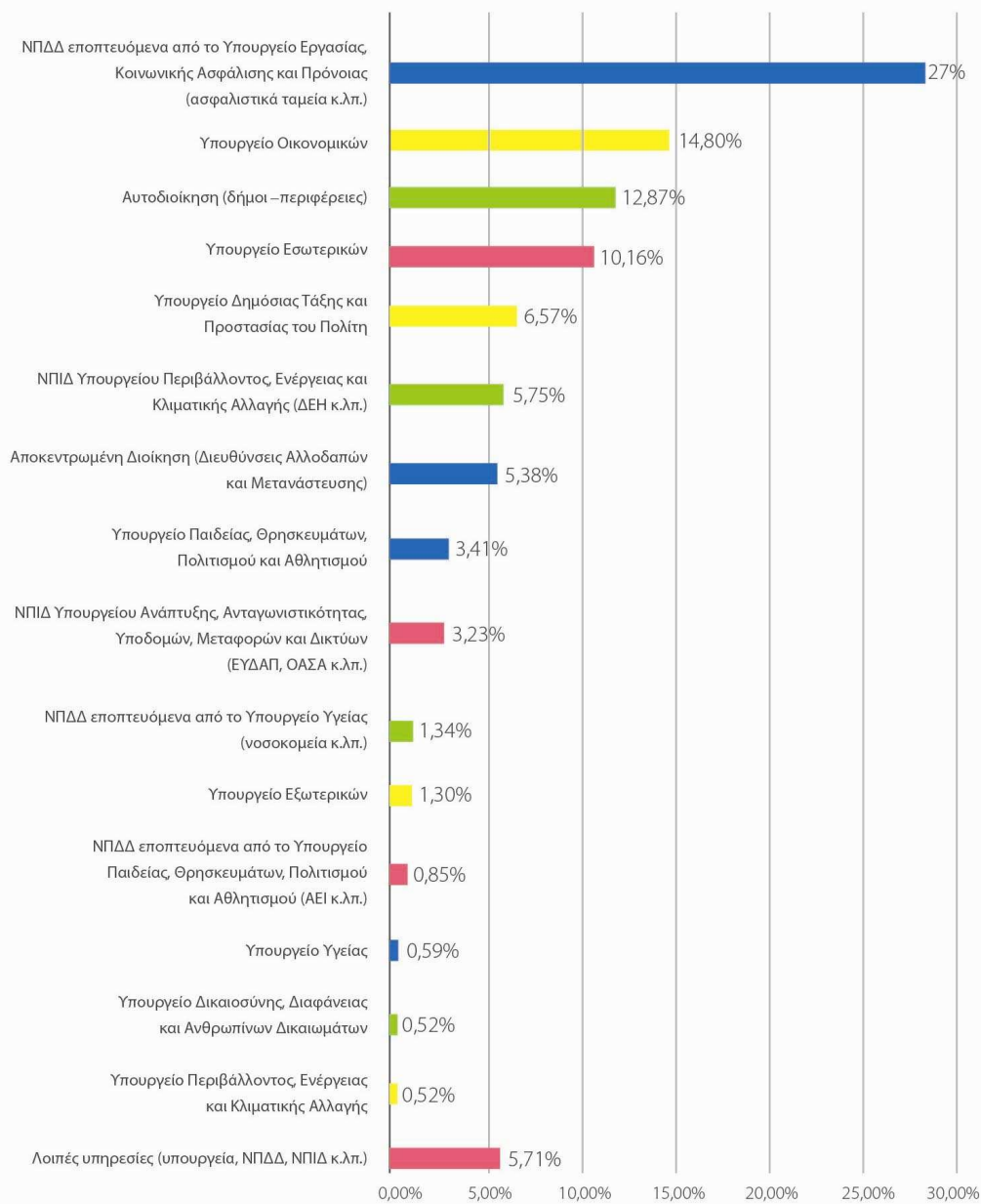
Γράφημα 4

Έκβαση των βάσιμων αναφορών

Γράφημα 7

Κατανομή των βάσιμων υποθέσεων ανά φορέα

Θεματικές ενότητες: πεδία παρέμβασης και ενδεικτικές περιπτώσεις

1. Εργασία

Η λήψη επώδυνων μέτρων, ως μέσο αντιμετώπισης της δημοσιονομικής κρίσης που πλήττει τη χώρα, έχει επιφέρει άμεσες δυσμενείς επιπτώσεις στην αγορά εργασίας καθώς και στις πάσης φύσεως κοινωνικές παροχές. Αναδύεται πλέον ολοένα και πιο έντονη η ανάγκη κοινωνικής προστασίας, καθώς ο αριθμός των πολιτών που πλήττονται αυξάνεται δραματικά. Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως αποδέκτης αναφορών που αντανακλούν την αδυναμία των πολιτών να ανταπεξέλθουν στα οικονομικά βάρη, επικεντρώνεται με κάθε ευκαιρία στην επιβεβλημένη ανάγκη διατήρησης των βασικών αρχών που πρέπει να διέπουν τη δράση των διοικητικών οργάνων, προστασίας των κοινωνικών παροχών και ενίσχυσης των προσπαθειών επανένταξης των ανέργων στην αγορά εργασίας.

Επιδότηση ανεργίας χωρίς καταγγελία της σύμβασης εργασίας

Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι η παράλειψη της υποχρέωσης του εργοδότη να καταγγείλει εγγράφως την εργασιακή σχέση του εργαζομένου οδηγεί σε απώλεια του δικαιώματος του δεύτερου να λάβει επιδότηση τακτικής ανεργίας από τον ΟΑΕΔ. Διερευνώντας ατομική περίπτωση, ο Συνήγορος απευθύνθηκε στον ΟΑΕΔ επισημαίνοντας ότι ο ασφαλισμένος δεν πρέπει να αποστερηθεί την απολύτως απαραίτητη για την αξιοπρεπή διαβίωση του ίδιου και της οικογένειάς του παροχή. Πρότείνει την επιδότηση του ανέργου με το σκεπτικό ότι η ακυρότητα της καταγγελίας είναι υπέρ του εργαζομένου και δεν μπορεί να επηρεάζει την παροχή του επιδόματος ανεργίας όταν δεν αμφισβητείται η πραγματική κατάσταση ανεργίας. Το ΔΣ του ΟΑΕΔ χορήγησε αναδρομικά την παροχή στον δικαιούχο.

Ενίσχυση Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών

Με αφορμή τη διερεύνηση ατομικών αναφορών, ο Συνήγορος τόνισε ότι η ένταξη σε προγράμματα ενίσχυσης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) του ΟΑΕΔ πρέπει να διευκολύνεται και να ενθαρρύνεται, καθώς μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη σταδιακή κινητοποίηση της οικονομίας. Σε συγκεκριμένη περίπτωση, ατομική επιχείρηση που είχε ενταχθεί σε πρόγραμμα ενίσχυσης ΝΕΕ, μετέβαλε τη νομική της μορφή σε ομόρρυθμη εταιρεία πριν την πάροδο της ετήσιας προθεσμίας που έχει υποχρέωση να συνεχίσει τη λειτουργία της, διατηρώντας όμως το ίδιο αντικείμενο, προσωπικό και έδρα. Ο ΟΑΕΔ ζήτησε την επιστροφή της επιχορήγησης από τη δικαιούχο. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι η επιστροφή της επιχορήγησης αποτελεί βαρύτατη κύρωση που δεν συνάδει με μια απλή τυπική διαφοροποίηση στη διαδικασία, τη στιγμή, μάλιστα, που παραγνωρίζεται η νομική και λειτουργική συγγένεια της ΟΕ προς την ατομική επιχείρηση.

Υπαγωγή στην ασφάλιση του Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγεμάτων

Ο Συνήγορος δέχθηκε αναφορές ασφαλισμένων με αντικείμενο τον αποχαρακτηρισμό από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των ενσήμων τους για το διάστημα απασχόλησής τους στην *Olympic Catering* ως βαρέων. Συνεπεία αυτού, οι ασφαλισμένες δεν μπορούσαν να θεμελιώσουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγεμάτων (ΚΒΑΕ). Οι ενδιαφερόμενες υπέβαλαν ένσταση αμφισβητώντας την υπαγωγή τους στις εν λόγω διατάξεις ως ευνοϊκότερες,

εφόσον ήδη είχαν καταβάλει τις αυξημένες εισφορές του ΚΒΑΕ και τα ένσημά τους είχαν καταγραφεί ως βάρεια. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι το ΙΚΑ υπήγαγε αυθαίρετα τις ενδιαφερόμενες στις φερόμενες ως ευνοϊκότερες διατάξεις, αφαιρώντας τους το νόμιμο δικαίωμα επιλογής των ευνοϊκότερων γι' αυτές διατάξεων και χωρίς να εξετάσει ενδελεχώς τα πραγματικά δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης. Η αρμόδια Τοπική Διοικητική Επιτροπή αποδέχθηκε την πρόταση του Συνηγόρου και την υπαγωγή των αναφερομένων στις διατάξεις του ΚΒΑΕ για συνταξιοδότηση.

Καθυστερήσεις στην έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων

Επιδείνωση διαπίστωσε ο Συνήγορος στο φαινόμενο των καθυστερήσεων κατά τη διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων από τις υπηρεσίες των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, που συνοδεύεται από αύξηση του αριθμού των εκκρεμών αιτήσεων. Ενδεικτικά, το χρονικό διάστημα που απαιτείται πλέον για την καταβολή συντάξεων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) και το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προσεγγίζει, και σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνά το έτος. Το ίδιο φαινόμενο εντοπίζεται και στους οργανισμούς που χορηγούν εφάπαξ βοηθήματα. Μάλιστα, στις περιπτώσεις σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης, οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται συχνά μετά την παρέλευση χρονικού διαστήματος που ξεπερνά τα δύο έτη. Ο Συνήγορος υπέβαλε συγκεκριμένες προτάσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης του φαινομένου των υπέρμετρων καθυστερήσεων στην έκδοση αποφάσεων συνταξιοδότησης. Ως λύση στη συσσώρευση αιτήσεων συνταξιοδότησης στο ΓΛΚ, πρότεινε να χορηγείται στον υπάλληλο που αποχωρεί χρηματικό ποσό, το ύψος του οποίου θα καθορίζεται σε ποσοστό επί των μελλοντικών συντάξιμων αποδοχών του έως 6 μηνών και εν συνεχεία θα συμψηφίζεται με το ποσό της σύνταξης που θα του απονεμηθεί. Το Υπουργείο Οικονομικών ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι το ανωτέρω θέμα έχει ενταχθεί στον προγραμματισμό του, η δε υλοποίησή του αναμένεται εντός του 2013.

Άρνηση των δικηγορικών συλλόγων να απογράψουν τους υπαλλήλους τους

Υπάλληλος δικηγορικού συλλόγου ζήτησε την παρέμβαση του Συνηγόρου διότι δεν μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί λόγω άρνησης του συλλόγου να την απογράψει στο Μητρώο Ανθρωπίνου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου, με επίκληση του σωματειακού χαρακτήρα των δικηγορικών συλλόγων. Ακολουθώντας σχετική εισήγηση του Συνηγόρου, το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης αφενός απέγραψε την υπάλληλο ώστε να καταστεί δυνατή η προώθηση της διαδικασίας συνταξιοδότησής της, αφετέρου υπέβαλε ερώτημα στο ΝΣΚ το οποίο γνωμοδότησε ότι οι δικηγορικοί σύλλογοι υποχρεούνται να απογράψουν τους υπαλλήλους τους.

2. Ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα και περιβάλλον

Η ένταση μεταξύ των επιταγών της οικονομικής ανάπτυξης αφενός και της προστασίας του περιβάλλοντος αφετέρου δεν είναι νέα. Το περιβάλλον, ως αγαθό κοινό σε όλους αλλά και στις επόμενες γενιές, συνεπάγεται ένα χρέος εγρήγορσης εκ μέρους τόσο του κράτους όσο και των ιδιωτών, ώστε η οικονομική ανάπτυξη να μην καταλήξει σε απειλή για την ίδια την ύπαρξη της ανθρωπότητας. Με δεδομένο ωστόσο ότι συχνά οι φορείς επιχειρηματικών συμφερόντων είτε παραβλέπουν τη σημασία της διατήρησης των περιβαλλοντικών αγαθών είτε προτάσσουν πάση θυσία τη συρρίκνωση του κόστους τους, ο Συνήγορος οδηγείται να ενεργεί ακόμη και

προληπτικά, διαμεσολαβώντας με κάθε πρόσφορο τρόπο για την ομαλή συνύπαρξη περιβάλλοντος και επιχειρηματικής δράσης.

Ευθύνη επιχειρήσεων και αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας

Πέραν της υποχρέωσης του κράτους να προστατεύει το περιβάλλον, και οι ίδιες οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναπτύξουν ένα σύνολο δράσεων για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Ιδιαίτερα οι φορείς εκμετάλλευσης που ασκούν επικίνδυνες δραστηριότητες, είναι απολύτως υπεύθυνοι για περιβαλλοντική ζημία χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα. Την εφαρμογή της νέας σχετικής νομοθεσίας επιδίωξε ο Συνήγορος σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων από τις οποίες προέκυπτε ρύπανση του περιβάλλοντος, υποβάθμιση της αισθητικής του τοπίου, μόλυνση των υπόγειων και επιφανειακών υδροφορέων και παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων βιομηχανικών μονάδων. Έτσι, σε περίπτωση ανεξέλεγκτης απόθεσης καυστικών αποβλήτων στα Καμίνια του Πειραιά, ο Συνήγορος συνέβαλε ώστε να εγκριθούν πιστώσεις συνολικού ύψους 450.000 ευρώ και να καταστεί δυνατή η απομάκρυνση των αποβλήτων. Σε περίπτωση εγκαταλελειμμένου εργοστασίου παραγωγής προϊόντων αμιάντου στον πρώην Δήμο Ρίου, η οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση, προκειμένου να αποφύγει τυχόν αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία, αντί της δημιουργίας χώρου υγειονομικής ταφής εντός του οικοπέδου προτίμησε τη μεταφορά των αποβλήτων στο εξωτερικό, το υψηλό κόστος της οποίας αρνείται μέχρι στιγμής να καταβάλει η ιδιοκτήτρια τράπεζα, οπότε η αποκατάσταση εκκρεμεί.

Σε περίπτωση διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων στη Ριτσώνα Ευβοίας, όπου οι χημικές αναλύσεις σε δείγματα νερού απέδειξαν υψηλές συγκεντρώσεις ολικού και εξασθενούς χρωμίου καθώς και ψευδαργύρου, με παρέμβαση του Συνηγόρου εγκρίθηκε πίστωση για εργασίες εξυγίανσης - αποκατάστασης. Τέλος, στη γνωστή περίπτωση του Ασωπού, ο Συνήγορος έκρινε αναγκαία τη σταδιακή απορρύπανση των επιφανειακών υδάτων και του εδάφους και την αποκατάσταση του πυθμένα του ποταμού, ενώ συνέβαλε στην επιτάχυνση του «Ολοκληρωμένου Προγράμματος Διαχείρισης της Περιβαλλοντικής Κρίσης» διευκολύνοντας τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Επιπτώσεις της ανάπτυξης στο πολιτιστικό τοπίο

Η ανάδειξη των πολιτιστικών μνημείων με παράλληλο σεβασμό στη φύση και στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης απαιτεί την ανάληψη κοινής προσπάθειας από τους συναρμόδιους φορείς. Διερευνώντας αναφορά για ελλιπή καθαριότητα και προστασία του αρχαιολογικού άλσους Ακαδημίας Πλάτωνος, καθώς και για τις επιπτώσεις στις αρχαιότητες από τη λειτουργία παρακείμενων καταστημάτων, ο Συνήγορος πρότεινε συγκεκριμένα μέτρα και οι υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν σε σημαντικό βαθμό: το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ενέκρινε την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου, ξεκίνησαν εργασίες ταξινόμησης του αποθηκευμένου αρχαιολογικού υλικού, κατασκευάστηκε νέα μόνιμη περίφραξη και καθιερώθηκαν τόσο η διενέργεια τακτικών αστυνομικών ελέγχων όσο και ο καθημερινός καθαρισμός από μόνιμο συνεργείο, ενώ έπαυσε η λειτουργία των καταστημάτων.

Ομοίως σε περίπτωση λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος στην παλαιά πόλη της Κω, σε οικοδομικά τετράγωνα που γειτνιάζουν με τον αρχαιολογικό χώρο, ο Συνήγορος ζήτησε την επανεξέταση των αδειών, και τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου. Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο έλαβε σειρά μέτρων για την προστασία της περιοχής, ενώ

οι οικείες Εφορείες Αρχαιοτήτων έλεγξαν τη νομιμότητα των αδειών. Αντίθετα, ο Δήμος Κω αρνήθηκε τόσο να προβεί σε επανεξέταση των αδειών, όσο και να συνεργασθεί στην ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου.

Καθορισμός χρήσεων γης και επενδύσεις

Το ζήτημα των χρήσεων γης αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα για την προστασία του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αποτροπή ανέγερσης πέντε κτιρίων αναψυχής σε δασική έκταση ιδιαίτερου φυσικού κάλλους εντός του Εθνικού Πάρκου Χελμού - Βουραϊκού. Η έκταση στην οποία επρόκειτο να ανεγερθούν τα κτίρια εντάσσεται σε ζώνη ειδικής προστασίας του δικτύου *Natura 2000* όπου δεν επιτρέπεται η συγκεκριμένη χρήση, καθώς πρόκειται για δασική έκταση. Με παρέμβαση του Συνηγόρου ανακλήθηκαν οι σχετικές άδειες οικοδόμησης και εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων και κινήθηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες η διαδικασία για την αποκατάσταση του χώρου.

Επιχειρηματική δραστηριότητα και ποιότητα ζωής σε οικιστικές περιοχές

Η συνύπαρξη οικονομικών δραστηριοτήτων και κατοικιών σε οικιστικές περιοχές οδηγεί συχνά σε υπέρμετρη ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας σε βάρος της ποιότητας ζωής. Τέτοια περίπτωση ανέκυψε στην Ακτή Δηλαβέρη του Πειραιά, όπου οι κάτοικοι διαμαρτύρονταν για σοβαρή ηχορύπανση και κατάληψη κοινόχρηστων χώρων σε περιοχή χαρακτηρισμένη ως παραδοσιακός οικισμός με ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης. Ο Συνήγορος ζήτησε την προώθηση διατάγματος για τον καθορισμό των χρήσεων γης, όμως ο Δήμος Πειραιά προτίμησε την απλή μετατόπιση της εγκεκριμένης οικοδομικής γραμμής σε συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο, με ταυτόχρονη απόδοση του ισοζυγίου του κοινόχρηστου χώρου προκειμένου να θεραπευτεί η παράνομη επέκταση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος σε βάρος των κοινόχρηστων χώρων. Χαρακτηριστική επίσης είναι και η πρόκληση ηχορύπανσης από σειρά καταστημάτων στην Πλατεία Δικαστηρίων της Καρδίτσας: παρά τις έγκαιρες συστάσεις του Συνηγόρου να μη δοθούν άδειες παράτασης ωραρίου μουσικής, ο Δήμος Καρδίτσας προέβη τελικά στην έκδοση τέτοιων αδειών.

3. Αμοιβαίες υποχρεώσεις κράτους - πολιτών

Το ζήτημα των αμοιβαίων υποχρεώσεων κράτους - πολιτών έχει προσλάβει εξαιρετικές διαστάσεις κατά την τρέχουσα κρίσιμη περίοδο. Η δυσκολία και των δύο πλευρών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους φαίνεται, καταρχήν, συμμετρική. Ωστόσο το κράτος διαθέτει σειρά προνομίων, νόμιμων ή και απλώς πραγματικών, δύναται να αιφνιδιάζει μεταβάλλοντας τους όρους και το πλαίσιο στο οποίο οι πολίτες καλούνται να ασκήσουν δικαιώματα ή να εκπληρώσουν υποχρεώσεις. Οι συχνές νομοθετικές αλλαγές και η πληθώρα εγκυκλίων δημιουργούν ένα ρευστό περιβάλλον για τους πολίτες, οι οποίοι καλούνται να συμμορφωθούν ενώ ταυτόχρονα το κράτος δεν εμφανίζεται συνεπές στην εκπλήρωση των δικών του υποχρεώσεων.

Φορολογία: δυνατότητα αμφισβήτησης τεκμηρίων διαβίωσης

Στον Συνήγορο τέθηκε η παράλειψη ενημέρωσης του κοινού για την προβλεπόμενη στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος δυνατότητα αμφισβήτησης των τεκμηρίων διαβίωσης. Ο Συνήγορος διαπίστωσε έλλειμμα πληροφόρησης τόσο σε επίπεδο

περιφερειακών υπηρεσιών όσο και εκ μέρους της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, καθώς και άρνηση ή ανεπαρκή καθοδήγηση από πλευράς των αρμόδιων υπαλλήλων. Τόνισε ότι τα τεκμήρια είναι συνταγματικώς ανεκτά μόνον εφόσον είναι μαχητά, δηλαδή υπό την προϋπόθεση ότι μπορούν να αμφισβητηθούν εκ μέρους των πολιτών στους οποίους επιβάλλονται. Το Υπουργείο Οικονομικών υιοθέτησε τις προτάσεις του Συνηγόρου και εξέδωσε εγκύκλιο με την οποία υπενθυμίζεται στις ΔΟΥ η διαδικασία ανταπόδειξης και ανατροπής των τεκμηρίων που έχει ήδη προβλεφθεί από τη νομοθεσία, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα και την ευχέρεια στους πολίτες να αμφισβητούν τα τεκμήρια αυτά.

Εισπρακτικές πρακτικές: τέλη, πρόστιμα και εισφορές

Η δυνατότητα και η υποχρέωση του κράτους να διαπιστώνει και να επιβάλλει την καταβολή προστίμων, τελών και εισφορών είναι όχι μόνον εύλογη αλλά και αυτονόητη, ιδίως ενόψει της κατάστασης στην οποία έχει περιαγάγει την οικονομία της χώρας η ενδημούσα εισφοροδιαφυγή. Συζητήσιμες ωστόσο από την άποψη της αναλογικότητας, αλλά και της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος είναι πολλές φορές οι μέθοδοι με τις οποίες η διοίκηση προσδιορίζει τις οφειλές, εντοπίζει τους υπόχρεους και απαιτεί την καταβολή. Σε περιπτώσεις όπως η λεγόμενη τακτοποίηση αυθαιρέτων, οι επίμαχες μέθοδοι συνιστούν αλλοίωση του σκοπού του προστίμου και μεταλλάσσουν ένα περιβαλλοντικό μέτρο σε αμιγώς εισπρακτικό. Στις αιφνίδιες αυξήσεις τελών ή προστίμων, οι μέθοδοι αυτές ανατρέπουν κάθε έννοια προστατευόμενης εμπιστοσύνης. Στις διαδικασίες εισπραξης παραβλέπεται κάθε παράμετρος χρηστής διοίκησης. Ο σχετικός κατάλογος δεν έχει τέλος, καθώς εκτείνεται σε ολόκληρο το φάσμα της διοικητικής δράσης.

Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτημένων Δομημένων Επιφανειών

Με παρέμβασή του προς τον Υπουργό Οικονομικών, ο Συνήγορος εξέθεσε σειρά προβλημάτων ως προς την επιβολή και τη διαδικασία είσπραξης του ΕΕΤΗΔΕ, όπως, μεταξύ άλλων, σφάλματα υπολογισμού, καθυστέρηση διεκπεραίωσης αιτήσεων ιδίως σε περιπτώσεις μείωσης ή απαλλαγής λόγω οικονομικής αδυναμίας, επιβολή τέλους σε μη δομημένες επιφάνειες, διακοπή ηλεκτροδότησης σε άτομα που υποστηρίζονται μηχανικά. Ο Συνήγορος δεν παραγνωρίζει τους έκτακτους δημοσιονομικούς λόγους που οδήγησαν στην επιβολή του ΕΕΤΗΔΕ, πλην όμως είχε εγκαίρως επισημάνει ότι η προβλεπόμενη διαδικασία για τον υπολογισμό και την είσπραξη του τέλους θα επέφερε ιδιαίτερες δυσλειτουργίες. Πρέπει να επανεξεταστεί ο τρόπος υπολογισμού και είσπραξης, ώστε να απεξαρτηθεί από την ηλεκτροδότηση των ακινήτων και να υπολογιστεί στη βάση υπολογισμού του Ενιαίου Τέλους Ακινήτων, η οποία έχει δημιουργηθεί ειδικά για την είσπραξη φόρων.

Ανταποδοτικά δημοτικά τέλη

Ο Δήμος Λαυρεωτικής επέβαλε ειδικό τέλος αποκομιδής κλαδεμάτων και πάσης φύσεως ογκωδών αντικειμένων, χωρίς καμία αιτιολογία, επίκληση νομοθεσίας ή σχέση αναλογίας μεταξύ ανταποδοτικού τέλους και δαπάνης που απαιτείται για την παροχή της υπηρεσίας. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής συνέστησε να επανεξεταστούν οι σχετικές αποφάσεις με κριτήριο την αρχή της ανταποδοτικότητας και τη διασφάλιση δίκαιης και αντικειμενικής επιβάρυνσης, ο δε δήμος αποφάσισε να παρέχει εφεξής αδαπάνως τη συγκεκριμένη υπηρεσία.

Οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία

Προβλήματα δημιουργεί η πρακτική της αναβολής των ασφαλιστικών ελέγχων εργοδοτών για μεγάλο χρονικό διάστημα, που αγγίζει την εκπνοή της νόμιμης δεκαετίας, με αποτέλεσμα να καλούνται οι πολίτες να καταβάλουν εισφορές, πρόστιμα και προσαυξήσεις πολλών ετών, τα οποία δεν θα όφειλαν εάν είχαν ενημερωθεί και ειδοποιηθεί εγκαίρως. Αν και το ΙΚΑ επικαλείται φόρτο των αρμόδιων κλιμακίων του, στην παρέμβαση του Συνηγόρου ανταποκρίθηκε η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και παρέπεμψε στον νόμο 4075/2012, ο οποίος προβλέπει τη διενέργεια μηχανογραφικού ελέγχου σύγκρισης δηλωθεισών και καταβληθεισών εισφορών εντός του επομένου μήνα υποβολής των αναλυτικών περιοδικών δηλώσεων για κάθε προηγούμενη μισθολογική περίοδο, οπότε ο έλεγχος ολοκληρώνεται εντός του μεθεπομένου μήνα μετά από εκείνον της απασχόλησης. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να αποφευχθεί εφεξής η καθυστέρηση καταλογισμού.

Τροφεία παιδικών σταθμών

Η μείωση των πόρων των ΟΤΑ, αλλά και η οικονομική αποδυνάμωση της οικογένειας λόγω της γενικότερης κρίσης επέφεραν πολύπλευρες αρνητικές επιπτώσεις στο πεδίο της φιλοξενίας παιδιών σε βρεφονηπιακούς σταθμούς. Σε περίπτωση αιφνίδιας αύξησης των τροφείων από τον Δήμο Χαϊδαρίου, ο Συνήγορος υπενθύμισε την ισχύουσα νομοθεσία, που προβλέπει το ύψος των τροφείων της επόμενης χρονιάς να γνωστοποιείται κατά τον χρόνο έναρξης των εγγραφών. Ο δήμος όχι μόνο δεν ανταποκρίθηκε, αλλά προχώρησε σε βεβαίωση οφειλών προς τους γονείς που δεν κατέβαλαν το ποσό της αύξησης. Τελικά, με παρέμβαση του Συνηγόρου, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής αποφάνθηκε ότι δεν υφίσταται απαιτητό χρέος ως προς το ποσό της αύξησης. Το ύψος των τροφείων απασχόλησε τον Συνήγορο εκ νέου μέσω αναφορών που έλαβε σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος ΕΣΠΑ, με την έναρξη της περιόδου φιλοξενίας 2012-2013. Ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι, σε συνέχεια μείωσης της αποζημίωσης που προβλεπόταν για τους σταθμούς από το πρόγραμμα, ορισμένοι ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί είχαν αυξήσει δυσανάλογα το ποσοστό συμμετοχής που απαιτούσαν από τους γονείς. Με αφορμή τη διαπίστωση αυτή, διατυπώθηκε προς το αρμόδιο υπουργείο σειρά προτάσεων με στόχο το πρόγραμμα να υλοποιηθεί με τρόπο που να ανταποκρίνεται ουσιαστικά στις ανάγκες των επωφελομένων οικογενειών.

Μεταφορά μαθητών

Η μεταφορά των μαθητών από και προς τις σχολικές μονάδες στις οποίες φοιτούν χρήζει μεταρρυθμίσεων ως προς τη διασφάλιση ενός ελάχιστου ποιοτικού επιπέδου στην παροχή της σχετικής υπηρεσίας, που συχνά δεν πληροί τις απαραίτητες προδιαγραφές. Πέραν των οικονομικών ζητημάτων, τα προβλήματα που διαπίστωσε ο Συνήγορος αφορούσαν κυρίως έλλειψη συνοδών στα λεωφορεία, μη χρήση ζωνών ασφαλείας, κακή εκτέλεση δρομολογίων, περιπτώσεις ανάρμοστης συμπεριφοράς οδηγών και προβλήματα στη μεταφορά μαθητών με αναπηρίες. Επί πλέον, κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2012-2013 πολλά σχολεία της, ιδίως τα διατοπικά (σχολεία για παιδιά με αναπηρίες, μουσικά και καλλιτεχνικά) βρέθηκαν χωρίς λεωφορεία λόγω διακοπής της παροχής της υπηρεσίας από τους ιδιοκτήτες, καθώς δεν τους είχαν καταβληθεί οφειλόμενα από προηγούμενα έτη. Ο Συνήγορος έθεσε εκ νέου το ζήτημα, τονίζοντας την αναγκαιότητα άμεσης διευθέτησής του προς εξομάλυνση της κατάστασης για όλους τους μαθητές που δικαιούνται μεταφοράς. Με τον νόμο 4089/2012 ρυθμίστηκαν θέματα οικονομικής αποζημίωσης των μεταφορών

και προβλέφθηκε η ανάληψη της σχετικής αρμοδιότητας από τις περιφέρειες. Η κατάσταση αποκαταστάθηκε σταδιακά σε αρκετά σχολεία, αλλά απομένει η διασφάλιση πλήρους εφαρμογής της νομοθεσίας για την ασφαλή μεταφορά.

Παρακράτηση δόσεων δανείου από σύνταξη χηρείας

Ο Συνήγορος διερεύνησε αναφορές, από τις οποίες αναδείχθηκε η συχνά ανατιολόγητη και ανεπιεικής αντιμετώπιση δανειοληπτών εκ μέρους φορέων του δημοσίου τομέα που χορηγούν δάνεια. Ειδική περίπτωση, η παρακράτηση δόσεων αποπληρωμής δανείου από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μετά τον θάνατο του αντισυμβαλλόμενου - δανειολήπτη, από σύνταξη χηρείας που λαμβάνει ο επιβιώσας σύζυγος, ανεξάρτητα αν ο ίδιος ήταν επίσης δανειολήπτης ή όχι. Ο Συνήγορος συνέστησε την κατάργηση της διάταξης διότι επεκτείνει καταχρηστικά τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από σύμβαση εκτός της συμβατικής σχέσης. Έρχεται δε σε αντίθεση με τη φύση της σύνταξης χηρείας, η οποία αποδίδεται «εξ ιδίου δικαιώματος» δημοσίου δικαίου του συνταξιούχου και δεν κληρονομείται ώστε να βαρύνεται με χρέη του κληρονομούμενου.

4. Κοινωνική αλληλεγγύη

Η επικαιρότητα των πεδίων κοινωνικής αλληλεγγύης στις παρούσες συνθήκες είναι αυταπόδεικτη. Ενώ αυξάνονται ραγδαία οι δικαιούχοι προνοιακών παροχών ή όσοι επιλέγουν δημόσιες υπηρεσίες υγείας αντί ιδιωτικών, ταυτόχρονα συρρικνώνονται οι ταμειακές δυνατότητες του κράτους, με αποτέλεσμα να υποχωρούν ακόμη και παροχές ή υπηρεσίες που θεωρούνταν δεδομένες. Στις συνθήκες αυτές ο Συνήγορος καλείται να βρει την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στην υποχρέωση υπόμνησης προς τη διοίκηση των νομοθετημένων υποχρεώσεων της και στον στοιχειώδη πραγματισμό ο οποίος επιβάλλει τη δημιουργική αναζήτηση τόσο μιας νέας ιεράρχησης των προτεραιοτήτων όσο και πιθανών εναλλακτικών λύσεων.

Μεταβολή στον τρόπο κάλυψης της μαιευτικής δαπάνης

Δύο μήνες μετά τον ορισμό των νέων Κλειστών Ενοποιημένων Νοσηλίων για τα νοσοκομεία του ΕΣΥ, τροποποιήθηκε η διαδικασία κάλυψης της μαιευτικής περίθαλψης και ορίστηκε ότι για τοκετό φυσιολογικό ή με καισαρική τομή σε δημόσιο νοσοκομείο δεν θα χορηγείται πλέον από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς το βοήθημα τοκετού, αλλά αντ' αυτού θα καταβάλλεται απευθείας από τα ασφαλιστικά ταμεία στα νοσοκομεία η δαπάνη για τη μαιευτική περίθαλψη. Ο Συνήγορος διαπίστωσε δυσλειτουργίες στην κάλυψη της μαιευτικής δαπάνης και σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ ασφαλιστικών ταμείων και νοσοκομείων, που έχουν ως αιτία είτε οργανωτικές πλημμέλειες είτε καθυστερημένη ενημέρωση.

Δημόσια νοσοκομεία ζήτησαν από ασφαλισμένες να καταβάλουν χρηματικό ποσό προκειμένου να παραλάβουν εξιτήριο μετά τον τοκετό, ενώ κανονικά η μαιευτική περίθαλψη καλύπτεται πλήρως από τα ασφαλιστικά τους ταμεία: με παρέμβαση του Συνηγόρου τα νοσοκομεία προσφέρθηκαν να επιστρέψουν τα ποσά. Σε άλλες περιπτώσεις, ασφαλισμένες που είχαν λάβει βοήθημα επιβαρύνθηκαν με τη διαφορά της δαπάνης για τον τοκετό: με παρέμβαση του Συνηγόρου τα νοσοκομεία επέστρεψαν στις ασφαλισμένες τα αχρεωστήτως εισπραχθέντα, ενώ αντίστοιχα οι ίδιες επέστρεψαν το βοήθημα και έτσι ενεργοποιήθηκε η κάλυψη από τους ασφαλιστικούς φορείς. Σε περιπτώσεις ασφαλισμένων που είχαν καταβάλει στο

νοσοκομείο τη δαπάνη μαιευτικής περίθαλψης ενώ το αίτημα για βοήθημα είχε απορριφθεί με επίκληση της νομοθετικής μεταβολής, ο Συνήγορος παρενέβη με αποτέλεσμα να καταβληθούν όσα βοηθήματα ζητήθηκαν πριν από το τέλος του 2011 εφόσον οι ασφαλισμένοι είχαν επιβαρυνθεί με τη δαπάνη μαιευτικής περίθαλψης.

Κατάλογος Σπάνιων Παθήσεων

Γονείς παιδιού με σπάνια σοβαρή πάθηση (σύνδρομο *Okamoto*) ζήτησαν να συμπεριληφθεί η νόσος στον Κατάλογο Σπάνιων Παθήσεων και να μπορέσει το παιδί τους να λάβει την αναγκαία ιατροφαρμακευτική και ασφαλιστική κάλυψη. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι η διαγνωσμένη πάθηση του ανηλίκου πρέπει να τύχει άμεσης αξιολόγησης και ένταξης λόγω των πολύπλευρων σοβαρότατων αναγκών σε παροχές υγείας και θεραπείες που απορρέουν από αυτήν και με δεδομένη την αδυναμία των γονέων να καλύπτουν πλέον τις εν λόγω ανάγκες. Σε συνέχεια της παρέμβασης γνωμοδότησε θετικά η Συντονιστική Επιτροπή για τις Σπάνιες Παθήσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας, γεγονός που καθιστά εφικτή την έγκριση της ασφαλιστικής και ιατροφαρμακευτικής κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ.

Δυσλειτουργίες στην πιστοποίηση αναπηρίας

Κατά το έτος 2012 οι δυσλειτουργίες στην πιστοποίηση της αναπηρίας αναδείχθηκαν σε ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που απασχόλησαν τον Συνήγορο στο πεδίο της υγείας. Το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Σεπτέμβριο του 2011 με αρμοδιότητα την ενιαία κρίση της αναπηρίας για όλους τους πολίτες και για το σύνολο των παροχών που συνδέονται με αυτή. Στόχος του νομοθέτη ήταν να πιστοποιείται η αναπηρία με μεγαλύτερες εγγυήσεις αντικειμενικότητας και επιστημονικής τεκμηρίωσης, οι δε γνωματεύσεις που θα εκδίδουν οι υγειονομικές επιτροπές να καλύπτουν τους δικαιούχους για κάθε παροχή ώστε να μη χρειάζεται ξεχωριστή εξέταση. Ενώ δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η ορθότητα της προσέγγισης αυτής, στην πράξη από πολύ νωρίς παρουσιάστηκαν σοβαρές αδυναμίες στη λειτουργία του ΚΕΠΑ. Ο χρόνος αναμονής για εξέταση από τις υγειονομικές επιτροπές αυξήθηκε σημαντικά και συχνά υπερβαίνει τους 6 μήνες, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη στέρση προνοιακού επιδόματος, αναπηρικής σύνταξης και βιβλιαρίου υγείας για αντίστοιχο διάστημα. Επιπλέον καταγράφονται ως αδυναμίες: η υποχρέωση των πολιτών να υποβάλλονται σε νέες ιατρικές εξετάσεις, που συνεπάγονται πρόσθετο κόστος για τους ίδιους και τα ασφαλιστικά ταμεία, η έκδοση γνωματεύσεων με ελλιπή αιτιολογία και με περιορισμένο χρόνο ισχύος, η μη συνεκτίμηση άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τη βιοποριστική ικανότητα, όπως η ηλικία και το σύννηθες επάγγελμα του ενδιαφερόμενου, η έλλειψη ενημέρωσης και συντονισμού των συναρμόδιων υπηρεσιών, η επιβάρυνση με το κόστος εξέτασης για πολλές κατηγορίες πολιτών.

Στο πλαίσιο εξέτασης ατομικών αναφορών, ο Συνήγορος έχει θέσει υπόψη του ΙΚΑ πολλά από τα επιμέρους ζητήματα, επιδιώκοντας την κατά το δυνατόν αμεσότερη αντιμετώπισή τους. Ωστόσο έγινε από νωρίς αντιληπτό ότι η αντιμετώπιση μεμονωμένων προβλημάτων προσκρούει στον εν πολλοίς δομικό χαρακτήρα των αδυναμιών του νέου συστήματος πιστοποίησης, καθώς απαιτούνται ευρύτερες παρεμβάσεις σε οργανωτικό και κανονιστικό επίπεδο. Ανταποκρινόμενος στην ανάγκη αυτή, ο Συνήγορος τον Ιούλιο 2012 απευθύνθηκε στη διοίκηση του ΙΚΑ προβαίνοντας σε συνολική καταγραφή των αδυναμιών και των αιτίων τους, καθώς και σε διατύπωση προτάσεων.

Πρόσβαση υποψηφίων ειδικών κατηγοριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το 2012 ρυθμίστηκε μεγάλος αριθμός ζητημάτων που είχαν ανακύψει κατά το προηγούμενο σχολικό έτος σχετικά με την πρόσβαση των ειδικών κατηγοριών υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας αποδέχθηκε την υπόδειξη του Συνηγόρου να εφαρμοστούν οι νέες ευεργετικές διατάξεις και σε υποψηφίους που είχαν αποκλειστεί λόγω των αυστηρών περιορισμών που έθετε ο νόμος 3966/2011, όπως στην περίπτωση δίδυμων αδελφών που δεν μπορούσαν να υπαχθούν στην ειδική κατηγορία υποψηφίων με αδελφό ή αδελφή που φοιτά ήδη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ιδιαίτερη εμπλοκή παρουσιάστηκε στην περίπτωση υποψηφίων που έχουν γονείς με αναπηρία, εξαιτίας της υπέρμετρης καθυστέρησης των υγειονομικών επιτροπών. Ο Συνήγορος ζήτησε να δοθεί παράταση στην προθεσμία για την προσκόμιση των πιστοποιητικών αναπηρίας και να εκδοθούν αυτά κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Έτσι οι συγκεκριμένοι υποψήφιοι μπόρεσαν τελικά να επωφεληθούν από τις ευεργετικές διατάξεις.

Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων

Ο Συνήγορος επισήμανε την ανάγκη να ληφθούν μέτρα εκ μέρους της πολιτείας στην κατεύθυνση της διεύρυνσης και ενίσχυσης του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων. Μεταξύ άλλων υπογράμμισε ότι απουσιάζει ένα επαρκές θεσμικό πλαίσιο για την άμεση τοποθέτηση σε ανάδοχες οικογένειες παιδιών που απομακρύνονται από τις φυσικές τους οικογένειες με εισαγγελική εντολή, καθώς και εν γένει για την υλοποίηση του θεσμού από τις κατά τόπους κοινωνικές υπηρεσίες χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες και χωρίς προηγούμενη εισαγωγή των ενδιαφερόμενων παιδιών σε ιδρύματα παιδικής προστασίας. Δεν υπάρχει μέριμνα για την αποκατάσταση μέσω αναδοχής ή υιοθεσίας της μεγάλης πλειονότητας των παιδιών που διαβιούν σε ιδρύματα, με αποτέλεσμα να παραμένουν εκεί για μακρό χρονικό διάστημα. Επίσης δεν υφίστανται εθνικές προδιαγραφές και πρωτόκολλα διαδικασιών όσον αφορά την επιλογή, εκπαίδευση, πιστοποίηση και παρακολούθηση των ανάδοχων οικογενειών από τους αρμόδιους φορείς, ώστε να παρέχονται εχέγγυα για την καταλληλότητά τους και τη διασφάλιση των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων παιδιών. Περαιτέρω, απουσιάζουν ρυθμίσεις για την εφαρμογή της αναδοχής ως αναμορφωτικού ή θεραπευτικού μέτρου για ανήλικους παραβάτες. Ο Συνήγορος πρότεινε τη νομοθετική ενίσχυση και αναμόρφωση του θεσμού, τη βελτίωση των διαδικασιών υλοποίησής του καθώς και τη λήψη συγκεκριμένων οργανωτικών μέτρων για τη διάδοση και διασφάλιση προδιαγραφών ποιότητας κατά την εφαρμογή του.

5. Προσωπική ελευθερία και κοινωνική ενσωμάτωση

Ανάμεσα στα κλασικά ατομικά δικαιώματα η προσωπική ελευθερία είναι το περισσότερο ευαίσθητο στις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές ή ιδεολογικές κρίσεις. Η κινητικότητα και η ένταξη των αλλοδαπών, η αντιμετώπιση του προσφυγικού φαινομένου, η αναοριοθέτηση της ιθαγένειας αλλά και η διαρκής ένταση μεταξύ ασφάλειας και προσωπικής ελευθερίας αποκτούν εν μέσω κρίσεων ιδιαίτερες διαστάσεις, για την αντιμετώπιση των οποίων η διοίκηση δεν διαθέτει πάντοτε τα κατάλληλα μέσα ή εχέγγυα.

Δικαίωμα διαμονής μελών οικογένειας ελλήνων και ευρωπαϊών πολιτών

Το δικαίωμα διαμονής μελών οικογένειας Έλληνα ή πολίτη άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε απασχολήσει και κατά το παρελθόν τον Συνήγορο. Με τον νόμο 3907/2011 το πρόβλημα λύθηκε μόνο για τους συζύγους και τα μέλη οικογένειας Έλληνα, καθώς δόθηκε η δυνατότητα να υποβάλλεται αίτημα για ανθρωπιστικούς λόγους και στη συνέχεια να ανανεώνεται με τη διαδικασία της οικογενειακής επανένωσης. Τέλος, με τον νόμο 4071/2012, αίτημα για χορήγηση δελτίου διαμονής μέλους οικογένειας μπορεί πλέον να υποβληθεί με την κανονική διαδικασία ανεξαρτήτως του τρόπου εισόδου ή της νομιμότητας διαμονής στη χώρα.

Παράτυπη μετανάστευση και προστασία των προσφύγων

Οι προβληματικές γενικευμένες πρακτικές διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης εκδηλώνονται από τη στιγμή εισόδου των αλλοδαπών στη χώρα και τους ακολουθούν μέχρι την καθ' οιονδήποτε τρόπο έξοδό τους. Οι πρακτικές αυτές, πέραν της αμφισβητούμενης νομιμότητάς τους και του κινδύνου παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων, τραυματίζουν βαθύτατα και τον θεσμό του ασύλου. Πεδίο εμφάνισης δυσλειτουργιών αποτελούν τα νεοσυσταθέντα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών. Ο Συνήγορος ανέλαβε, κατά το έτος 2012, συντονισμένη δράση προκειμένου να διαμορφώσει σαφή άποψη για το νόμιμο έρεισμα λειτουργίας των κέντρων αυτών, αλλά και για το κατά πόσο συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαχείριση του ζητήματος. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποίησε αυτεπάγγελτη έρευνα στο Κέντρο Κράτησης Αμυγδαλέζας Αττικής και επισκέψεις στο Κέντρο Κράτησης Κορίνθου και στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ενεργοποίηση συστήματος εξωτερικού ελέγχου στις διαδικασίες απομάκρυνσης πολιτών τρίτων κρατών, το οποίο, σύμφωνα με τον νόμο 3907/2011, θα λειτουργήσει με μέριμνα του Συνηγόρου. Προς την κατεύθυνση αυτή, ο Συνήγορος συνεργάζεται με αρμόδιους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς για να συλλέξει και να αξιολογήσει την απαραίτητη τεχνογνωσία ώστε το σύστημα να λειτουργήσει άμεσα και αποτελεσματικά.

Ζητήματα ιθαγένειας και ληξιαρχικής τακτοποίησης ανηλίκων

Η ένταξη στην ελληνική κοινωνία αποτελεί, τόσο για τους αλλοδαπούς όσο και για όσους μόλις απέκτησαν ή ανέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια, μια διαδικασία επίπονη, καθώς η διοίκηση δεν είναι εθισμένη στην αναγνώριση ίσων δικαιωμάτων, ακόμη και όσων έχουν από μακρού κατοχυρωθεί νομοθετικά. Ο Συνήγορος παρεμβαίνει για μεγάλο αριθμό σχετικών περιπτώσεων, ιδίως ανηλίκων για τους οποίους αποκτά ιδιαίτερη σημασία η απρόσκοπτη και ορθή ολοκλήρωση των διαδικασιών καθώς κάθε σφάλμα ή καθυστέρηση έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Μητέρα ανηλίκου, που είχε λάβει ελληνική ιθαγένεια ως ομογενής, ζήτησε τον εξελληνισμό του επωνύμου του παιδιού της με απόφαση δημάρχου, επειδή κατά την πολιτογράφηση είχε παραλειφθεί η διαδικασία αυτή. Το εξελληνισμένο επώνυμο αναγραφόταν ήδη στο προϋπάρχον Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς του παιδιού και είχε χρησιμοποιηθεί για την εγγραφή του στο σχολείο. Επομένως η διαφορά επωνύμου πριν και μετά την πολιτογράφηση θα δημιουργούσε προβλήματα όσον αφορά την ταυτοποίησή του στα σχολικά έγγραφα και ιδίως τη συμμετοχή του στις πανελλήνιες εξετάσεις. Παρά την αρνητική σχετική υπόδειξη του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Συνήγορος έπεισε τον Δήμο Περιστερίου και η αίτηση έγινε δεκτή.

Σε άλλη περίπτωση, εκκρεμότητα καθορισμού ιθαγένειας ανηλίκου είχε τεθεί εσφαλμένα στο αρχείο της αποκεντρωμένης διοίκησης επί χρόνια. Η υπηρεσία ζητούσε από τον πατέρα του παιδιού, το οποίο είχε γεννηθεί εκτός γάμου, να προβεί

σε συμβολαιογραφική πράξη αναγνώρισης τέκνου με τη συναίνεση της μητέρας, της οποίας όμως η κατοικία ήταν άγνωστη. Ο Συνήγορος υποστήριξε ότι δεν απαιτείτο συμβολαιογραφική αναγνώριση πατρότητας, αλλά αρκούσε προϋπάρχουσα αλλοδαπή πράξη αναγνώρισης, εφόσον είχε εκδοθεί νόμιμα σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας σύνταξής της. Σε συνέχεια της παρέμβασης του Συνηγούρου, το αίτημα του ανηλίκου ενεργοποιήθηκε εκ νέου και προχώρησε η διαδικασία καθορισμού της ιθαγένειάς του.

Ασφάλεια και σωφρονιστικό σύστημα: άδειες κρατουμένων

Έχοντας λάβει αξιόλογο αριθμό αναφορών για τις άδειες κρατουμένων από μία συγκεκριμένη φυλακή, αυτήν της Λάρισας, ο Συνήγορος ζήτησε αριθμητικά στοιχεία των τελευταίων ετών αλλά και το σύνολο των αποφάσεων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Από τη μελέτη και την ανάλυση του υλικού προέκυψε ότι οι απορριπτικές αποφάσεις δεν αιτιολογούνταν, ενώ λαμβάνονταν υπόψη κριτήρια που δεν περιέχονται στον νόμο. Ο Συνήγορος πρότεινε, μεταξύ άλλων, την πλήρη αιτιολόγηση των αποφάσεων και τη θεμελίωσή τους στα κριτήρια του νόμου καθώς και σε εξατομικευμένη εικόνα κάθε κρατουμένου, ιδίως δε η απουσία οικογένειας στην Ελλάδα να μην εκλαμβάνεται αυτόματα ως υπόνοια φυγής. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης διαβίβασε τις επισημάνσεις και τις προτάσεις του Συνηγούρου στα Καταστήματα Κράτησης και ζήτησε την ενδεδειγμένη εφαρμογή του νόμου.

6. Το σχολείο στην κρίση

Ο χώρος της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχει μείνει ανεπηρέαστος από την οικονομική κρίση. Πέρα από τη μείωση των εσόδων που προορίζονται για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων, τον περιορισμό στις προσλήψεις εκπαιδευτικών, τις συγχωνεύσεις σχολικών μονάδων και τις δυσλειτουργίες στις μεταφορές μαθητών, που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, τα παιδιά, ως άμεσοι αποδέκτες προβλημάτων όπως η αύξηση της ανεργίας και η συνεχής μείωση οικογενειακών εισοδημάτων, βιώνουν συναισθήματα που ενισχύουν την εκδήλωση βίαιων και επιθετικών συμπεριφορών.

Ενδοσχολική Βία

Ο Συνήγορος εξέτασε αρκετές υποθέσεις που αφορούσαν περιστατικά εκδήλωσης βίας και επιθετικότητας στα σχολεία, τόσο της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σε όλες τις περιπτώσεις, ο Συνήγορος συνεργάστηκε στενά και σε βάθος χρόνου με τις εμπλεκόμενες σχολικές μονάδες παρέχοντας ενημέρωση για το θέμα, ενεργοποίησε τους σχολικούς συμβούλους και, όπου αυτό κρίθηκε αναγκαίο, διαμεσολάβησε ώστε να εμπλακούν οι αρμόδιες υπηρεσίες προκειμένου να αξιολογήσουν και να καλύψουν πιθανές ειδικές ανάγκες των παιδιών. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων η παρέμβαση του Συνηγούρου, σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση των αρμόδιων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, ήταν επιτυχής και οδήγησε σε σταδιακή εξομάλυνση της κατάστασης, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο σχολικής κοινότητας, μέσα από την εξοικείωση των εμπλεκόμενων μερών με τους δέοντες χειρισμούς και την κινητοποίηση των φορέων. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις αναπτύχθηκαν δράσεις ευαισθητοποίησης στο θέμα της βίας, με μακροπρόθεσμα θετική επίδραση.

Θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων

Μαθητής γυμνασίου υπέβαλε αναφορά με αντικείμενο την παράλειψη τήρησης των διαδικασιών εκλογής που προβλέπονται στον Κανονισμό Λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων για την ανάδειξη του 5μελούς και του 15μελούς συμβουλίου του σχολείου του, κατά το μέρος που αφορά την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων και του πρακτικού, τη σύσταση εφορευτικής επιτροπής, την καταμέτρηση ψήφων και την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων, αλλά και για την παράλειψη του διευθυντή να προβεί σε επανάληψη της εκλογικής διαδικασίας. Ο Συνήγορος απευθύνθηκε αρχικά στον διευθυντή, ο οποίος υποβάθμισε το γεγονός, και στη συνέχεια στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, επισημαίνοντας τη μη τήρηση του Κανονισμού και την έλλειψη ενημέρωσης και διαλόγου. Αυτό είχε ως συνέπεια ο μαθητής να θεωρεί ότι παραβιάστηκαν κανόνες δημοκρατίας, τη στιγμή που στους κύριους στόχους του σχολείου και του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση των μαθητών στις δημοκρατικές διαδικασίες, στον διάλογο και στη συνεργασία. Ζήτησε δε να γίνουν συστάσεις προς τον διευθυντή και να προωθηθούν σαφείς οδηγίες σε όλα τα σχολεία της περιοχής σχετικά με την προβλεπόμενη διαδικασία και κυρίως με το πνεύμα του νόμου, ώστε να αποτραπούν ανάλογες πρακτικές που απαξιώνουν τον θεσμό στη συνείδηση μαθητών και εκπαιδευτικών. Η αρμόδια Διεύθυνση αξιοποίησε τις προτάσεις του Συνηγόρου και απέστειλε στα σχολεία αναλυτικές πρακτικές οδηγίες με στόχο την ορθή εφαρμογή του θεσμού.

Δραστηριότητες για την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού στα σχολεία

Στο πλαίσιο της ειδικής αρμοδιότητάς του βάσει του νόμου 3094/2003 για την προώθηση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος συνέχισε και κατά το 2012 τις επισκέψεις σε σχολεία όλων των βαθμίδων, συζητώντας ιδίως για θέματα όπως οι επιπτώσεις της κρίσης, η σχολική βία, οι διακρίσεις, οι σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών, ενώ διεξήχθησαν ομιλίες σε ημερίδες και σεμινάρια για εκπαιδευτικούς. Η Ομάδα Εφήβων Συμβούλων, που λειτουργεί ήδη από το 2009 κατά τα πρότυπα ομόλογων ευρωπαϊκών θεσμών, τη χρονιά αυτή πραγματοποίησε έρευνα με ερωτηματολόγιο για τις συνέπειες της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης στη ζωή των μαθητών. Τέλος, ο Συνήγορος συνεργάστηκε με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και με στελέχη του Προγράμματος «*Εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη*» για την προώθηση της ισότιμης εκπαιδευτικής ένταξης των παιδιών που κατοικούν στην περιοχή Αλάν Κουγιού Κομοτηνής.

7. Η δημόσια διοίκηση στην κρίση

Η οικονομική κρίση ανέδειξε τόσο τις δομικές όσο και τις λειτουργικές αδυναμίες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, ιδίως σε περιπτώσεις όπου δυσχεραίνεται η υλοποίηση μεταφοράς αρμοδιοτήτων και η συνεργασία μεταξύ συναρμόδιων υπηρεσιών. Ο Συνήγορος τονίζει με κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα μέτρων που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της λειτουργικότητας, ευελιξίας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Αυξητικό ρυθμό παρουσιάζουν οι αναφορές με αντικείμενο την ανάγκη ευρύτερης πληροφόρησης των πολιτών για διοικητικά ζητήματα που τους αφορούν και έγκαιρης διεκπεραίωσης των υποθέσεών τους. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφάνεια αναδεικνύεται ως ουσιώδης μηχανισμός ελέγχου της διοικητικής δράσης.

Προβλήματα κατά την άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων των δήμων

Η διερεύνηση υποθέσεων με αντικείμενο τη μεταφορά αρμοδιοτήτων που πραγματοποιήθηκε λόγω της συνένωσης δήμων οδήγησε στη διαπίστωση ότι το πρόγραμμα «Καλλικράτης» δεν εμπεδώθηκε πλήρως, θεσμικά και λειτουργικά, από τις υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πολίτης που είχε ενταχθεί στις ρυθμίσεις του νόμου 4014/2011 περί ρύθμισης αυθαιρέτων και είχε εξοφλήσει το σχετικό πρόστιμο στον Δήμο Τεμπών, αιτήθηκε πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας από την αρμόδια ΔΟΥ, η οποία του ζήτησε να προσκομίσει βεβαίωση περί μη οφειλής από το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο. Όμως ο Δήμος Τεμπών αδυνατούσε να εκδώσει τη βεβαίωση, λόγω μη σύστασης του πολεοδομικού του γραφείου. Παράλληλα αρνήθηκε να τη χορηγήσει ο Δήμος Τυρνάβου, ισχυριζόμενος ότι δεν νοείται παροχή συνδρομής μεταξύ δήμων και επικαλούμενος σοβαρά προβλήματα λειτουργίας του δικού του πολεοδομικού γραφείου, ο δε Δήμος Λαρισαίων θεώρησε ότι δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις παροχής διοικητικής υποστήριξης από τον ίδιον. Με την διαμεσολάβηση του Συνηγόρου, αποφασίστηκε να αποδοθεί η αρμοδιότητα επί των αυθαιρέτων στο πολεοδομικό γραφείο Τυρνάβου με δυνατότητα υποστήριξης από τον Δήμο Λαρισαίων.

Αντίθετα, στην περίπτωση άσκησης των νέων αρμοδιοτήτων των δήμων σχετικά με την αδειοδότηση και τον έλεγχο της νομοθεσίας των περιπτέρων, ο Συνήγορος διαπιστώνει θετική εξέλιξη, παρά τις αρχικές καθυστερήσεις και δυσλειτουργίες, καθώς στις εκκρεμείς υποθέσεις που παρακολουθεί προχώρησε η διαδικασία σύστασης των αρμόδιων τμημάτων στους δήμους, αλλά και η εξέταση των αιτημάτων για έλεγχο των αδειών και τη μετατόπιση περιπτέρων.

Προβλήματα στη συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με άλλες υπηρεσίες

Το πρόβλημα των εσφαλμένων εγγραφών στα αστυνομικά αρχεία καταζητούμενων, θα μπορούσε να επιλυθεί μόνο με συστηματική συνεργασία και αλληλοενημέρωση μεταξύ δικαστικών και αστυνομικών αρχών, η οποία ωστόσο φαίνεται πως βρίσκεται ακόμη στα σπάργανα. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση πολίτη ο οποίος αποφυλακίστηκε υπό τον όρο της τακτικής παρουσίας στο αστυνομικό τμήμα της κατοικίας του. Μετά τη λήξη του χρόνου δοκιμασίας και παρά την αδιάκοπη εμφάνισή του στο τμήμα, συνελήφθη και κρατήθηκε επί 12 μέρες ως καταζητούμενος για μη τήρηση του επιβληθέντος όρου. Από την έρευνα προέκυψε ότι το αρχικό έγγραφο είχε εσφαλμένα διαβιβαστεί και σε άλλο αστυνομικό τμήμα εκτός από εκείνο της κατοικίας του, το οποίο στη συνέχεια ανέφερε ότι δεν υπήρχε η διεύθυνση που είχε δηλωθεί και φυσικά ότι δεν εμφανίστηκε ο αποφυλακισθείς, με αποτέλεσμα να ανακληθεί η υφ' όρον απόλυση. Παρ' ό,τι όμως η υπόθεση διαλευκάνθηκε, η εγγραφή του ως καταζητούμενου δεν διαγράφηκε, με αποτέλεσμα να προσαχθεί ακόμα δύο φορές σε διαφορετικά αστυνομικά τμήματα. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, δόθηκε διαβεβαίωση από την ΕΛΑΣ για την οριστική εκκαθάριση των σχετικών εγγραφών. Ο Συνήγορος επανήλθε ζητώντας επιπλέον να εξεταστεί η δυνατότητα αποζημίωσης για την αδικαιολόγητη κράτηση.

Ανάλογα προβλήματα προξενούνται από την παγιωμένη καχυποψία της ΕΛΑΣ για το κατά πόσον όλες οι άλλες υπηρεσίες του κράτους έχουν κάνει σωστά τη δουλειά τους και την πεπλανημένη βεβαιότητα ότι η ίδια δικαιούται να τις υποκαθιστά. Έτσι, η ΕΛΑΣ χρησιμοποιεί τη διαδικασία έκδοσης διαβατηρίου ως μέσο για την εξομοίωση ή επικαιροποίηση όλων των άλλων εγγραφών σε δημόσια μητρώα: όποτε διαπιστώνεται απόκλιση ανάμεσα σε διάφορες άλλες εγγραφές ή στοιχείο που χρειάζεται αλλαγή, ακόμη και αν δεν δικαιολογείται αμφισβήτηση ταυτοπροσωπίας,

η αίτηση απορρίπτεται προκειμένου να εξαναγκαστεί ο πολίτης να μεταβάλει ή να εξομοιώσει όλες τις άλλες εγγραφές. Έτσι, μεταξύ άλλων, η ΕΛΑΣ έκρινε ότι αποτελεί επαρκή αιτία για να απορρίψει αίτηση διαβατηρίου: η αναφορά τόπου γέννησης με την παλαιότερη ονομασία του οικισμού ή του καταργηθέντος δήμου (λ.χ. «*Ιερά Πόλις Μεσολογγίου*» αντί «*Μεσολόγγι*»), η αναφορά τόπου γέννησης με μνεία κράτους το οποίο έχει πλέον καταργηθεί, συγχωνευθεί, διασπασθεί ή μετονομασθεί (λ.χ. πόλη της «*Γιουγκοσλαβίας*» ή «*Δυτικής Γερμανίας*»), η παραμικρή ορθογραφική διαφορά ανάμεσα στο όνομα, το επώνυμο ή το πατρώνυμο όπως αυτό αναγράφεται στο δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή στο δημοτολογικό πιστοποιητικό. Η άκαμπτη αυτή πρακτική εξαναγκάζει τους πολίτες σε χρονοβόρες και ενίοτε δαπανηρές ενέργειες, όπως όταν πρέπει να διορθωθεί ληξιαρχική πράξη χωρίς να παρέχεται καν η δυνατότητα λήψης διαβατηρίου για το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα. Στις περισσότερες μάλιστα περιπτώσεις το σφάλμα ή η απόκλιση των επίμαχων εγγραφών αποδίδεται σε ευθύνη της διοίκησης, ενίοτε δε και της ίδιας της ΕΛΑΣ όταν πρόκειται για εγγραφή σε δελτίο ταυτότητας, οπότε καταλύεται κάθε έννοια χρηστής διοίκησης. Οι προτάσεις του Συνηγούρου για υιοθέτηση ελαστικότερων πρακτικών, όπως η έκδοση διαβατηρίου με βάση τα ορθότερα διαθέσιμα στοιχεία και ταυτόχρονη έγγραφη υπόμνηση για την υποχρέωση μεταγενέστερης εξομοίωσης ή διόρθωσης των άλλων εγγραφών, προσκρούουν πάντοτε σε αόριστα και ανεπαρκώς αιτιολογούμενα επιχειρήματα για την ανάγκη ασφάλειας που διέπει την έκδοση διαβατηρίων.

Πρόσβαση υποψηφίων σε πίνακες επιλογής

Το Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) είχε σταθερά και επανειλημμένα αρνηθεί την πρόσβαση σε στοιχεία συνυποψηφίων σε συμμετέχοντες σε διαδικασίες επιλογής για σύναψη σύμβασης μίσθωσης έργου. Σε συνέχεια παρέμβασης του Συνηγούρου, επετράπη στους ενδιαφερόμενους η πρόσβαση, και μάλιστα το δικαίωμά τους αυτό αναγράφεται πλέον ρητά στις προκηρύξεις που εκδίδονται, από τον Οκτώβριο 2012. Κατά την ίδια παρέμβαση αναδείχθηκε το θέμα της καθυστέρησης απάντησης σε αιτήσεις υποψηφίων που ζητούσαν να πληροφορηθούν τους λόγους μη επιλογής τους, καθώς στις σχετικές προκηρύξεις δεν προβλεπόταν μοριοδότηση τυπικών και ουσιαστικών προσόντων αλλά συνολική αξιολόγηση και υποβολή πρότασης για τον τρόπο εκτέλεσης του έργου. Το Ίδρυμα αποδέχθηκε την άποψη του Συνηγούρου ότι η μοριοδότηση θα έπρεπε να προταχθεί της συγκριτικής αξιολόγησης, ήδη δε από τον Νοέμβριο 2012 εκδόθηκαν αναμορφωμένες προκηρύξεις με εφαρμογή του συστήματος μοριοδότησης.

Μη συμμόρφωση του ΙΚΑ σε δικαστικές αποφάσεις

Το ΙΚΑ αρνήθηκε να προβεί στην ασφαλιστική τακτοποίηση ασφαλισμένου, ο οποίος είχε πετύχει τη δικαστική ακύρωση απόφασης της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής, ισχυριζόμενο ότι θα έπρεπε να προηγηθεί καταλογιστική Πράξη Επιβολής Εισφορών στον εργοδότη, επίδοσή της και εκδίκαση τυχόν ενστάσεων του ή και δικαστικής του προσφυγής. Ο Συνηγούρος εκτίμησε ότι η παρεμβολή της χρονοβόρας αυτής διαδικασίας αναιρεί κάθε έννοια δικαστικής προστασίας. Η Διεύθυνση Ασφάλισης του ΙΚΑ πείστηκε τελικά ότι, λόγω της τελεσιδικίας, θα ήταν αλυσιτελής η οιαδήποτε προσβολή της Πράξης Επιβολής Εισφορών και ολοκλήρωσε την ασφαλιστική τακτοποίηση του αναφερόμενου. Αντίστοιχη υπήρξε η ανταπόκριση της ίδιας διεύθυνσης σε παρέμβαση του Συνηγούρου για την εκτέλεση δικαστικής απόφασης με την οποία είχε ακυρωθεί η απόρριψη αιτήματος εργοδότη για χορήγηση

συγκεκριμένων στοιχείων επειδή η διαδικασία αναζήτησής τους θα απαιτούσε υπέρμετρη επιβάρυνση της λειτουργίας των υπηρεσιών.

8. Καταπολέμηση των διακρίσεων

Ο Συνήγορος εκφράζει την έντονη ανησυχία του για μια διαφαινόμενη οπισθοδρόμηση της ελληνικής κοινωνίας και πολιτείας σχετικά με την εγρήγορση που απαιτείται ως προς την ουσιαστική καταπολέμηση των διακρίσεων. Τον απασχολεί ιδιαίτερα η έξαρση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας, τόσο ως προς τον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό των περιστατικών και την ένταση της ασκούμενης βίας όσο και ως προς τη στάση που τηρούν οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς σε σχέση με την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου και την προστασία των κοινωνικών ομάδων που στοχοποιούνται. Ως προς τις δικές του αρμοδιότητες, ο Συνήγορος κατά το έτος 2012 διερεύνησε 112 υποθέσεις στις οποίες φερόταν να συντρέχει διακριτική μεταχείριση εις βάρος κάπου ή κάποιων προσώπων για λόγους που αναφέρονται στις διατάξεις του νόμου 3304/2005.

Διακρίσεις λόγω ηλικίας

Αν και οι διακρίσεις λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας είναι εξαιρετικά δύσκολο να θεωρηθούν δικαιολογημένες βάσει των προϋποθέσεων που τίθενται με τις διατάξεις του νόμου 3304/2005, εντούτοις συναντώνται με μεγάλη συχνότητα, και πολλές φορές καταχρηστικά, σε διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού. Στις περιπτώσεις πρόσβασης στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας η θέσπιση ανώτατου ορίου ηλικίας έχει κατ' αρχήν θεωρηθεί δικαιολογημένη, καθώς η επιχειρησιακή ετοιμότητα των αστυνομικών και των σωφρονιστικών υπηρεσιών ή των υπηρεσιών έκτακτων αναγκών αποτελεί θεμιτό στόχο. Ωστόσο, ο Συνήγορος διατύπωσε την άποψη ότι ο γενικός αποκλεισμός του συνόλου των υπαλλήλων των σωμάτων ασφαλείας και των ενόπλων δυνάμεων, ανεξαρτήτως ειδικότητας ή επαγγελματικής δραστηριότητας, υπερβαίνει τα όρια που επιτρέπονται από την Οδηγία 2000/78/EK, η οποία κάνει ρητή αναφορά στην απαιτούμενη επαγγελματική επάρκεια για την άσκηση των καθηκόντων τα οποία ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες ενδέχεται να αναλάβουν. Κατά τη διερεύνηση αναφορών για τη θέσπιση ανώτατου ορίου ηλικίας 32 ετών σε προκήρυξη του Αρχηγείου ΕΛΑΣ για την πλήρωση θέσεων ειδικότητας βιολόγου στον Τομέα Εγκληματολογικών Εργαστηρίων, ο Συνήγορος επισήμανε ότι ειδικά για την ειδικότητα αυτή δεν προκύπτει άμεσα σύνδεση της ηλικίας με τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου, συνεπώς δεν φαίνεται να υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τον γενικό αποκλεισμό του συνόλου του προσωπικού μιας τέτοιας υπηρεσίας από την προστασία που παρέχει η Οδηγία.

Διακρίσεις λόγω αναπηρίας και μέτρα εύλογων προσαρμογών

Ο αριθμός των αναφορών που περιέχουν καταγγελίες για διακριτική μεταχείριση λόγω αναπηρίας στην εργασία και την απασχόληση παραμένει μικρός. Το γεγονός αυτό μάλλον θα πρέπει να αποδοθεί περισσότερο στην ελλιπή ενημέρωση των δυνάμει ενδιαφερομένων παρά στη συμμόρφωση των δημοσίων υπηρεσιών και επιχειρήσεων που υπόκεινται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Συνηγόρου. Βασική διαπίστωση που επιβεβαιώθηκε εντός του 2012 είναι ότι το συνηθέστερο αίτημα που διατυπώνεται στις αναφορές για διάκριση λόγω αναπηρίας είναι αυτό της ανάθεσης διαφορετικών καθηκόντων σε εργαζόμενο με αναπηρία ως εκπλήρωση της υποχρέωσης του εργοδότη για λήψη μέτρων εύλογων προσαρμογών. Σε αναφορά που

δέχθηκε από νοσηλεύτρια με αναπηρία, εργαζόμενη σε επαρχιακό δημόσιο νοσοκομείο, με αίτημα να της ανατεθούν αποκλειστικά διοικητικά καθήκοντα, ο Συνήγορος ζήτησε από τη διοίκηση του νοσοκομείου να τον ενημερώσει για τον αριθμό των θέσεων νοσηλευτών που προβλέπονται στον οργανισμό του και το βαθμό στον οποίο αυτές είναι καλυμμένες. Επίσης, ζήτησε να πληροφορηθεί εάν υπάρχουν σε αυτό νοσηλευτές με αντίστοιχα ή λιγότερα τυπικά προσόντα από την αναφερόμενη και οι οποίοι/ες είναι τοποθετημένοι σε θέσεις όπου ασκούν αμιγώς διοικητικά καθήκοντα. Η διοίκηση του νοσοκομείου ενημέρωσε τον Συνήγορο σχετικά με τα ανωτέρω, από τα οποία προκύπτουν τα στενά περιθώρια επιλογών που αντιμετωπίζει. Πάντως, το συγκεκριμένο αίτημα ικανοποιήθηκε.

Ένταξη παιδιού με αναπηρία σε ειδικό σχολείο

Η άνιση μεταχείριση παιδιών λόγω αναπηρίας δικαιολογεί πρόσθετο προβληματισμό, με δεδομένο ότι οι σχετικές παραβιάσεις αφορούν ακριβώς ανήλικους οι οποίοι είναι ήδη πιο ευάλωτοι λόγω της ηλικίας τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου σε υποθέσεις που σχετίζονταν με τη διασφάλιση των αναγκαίων υπηρεσιών για παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, προσέκρουσαν σε δομικά προβλήματα ή σε έλλειψη πιστώσεων. Στην εξής, ωστόσο, εξαιρετική περίπτωση, η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου αποδείχθηκε καθοριστική και οδήγησε στην καλύτερη δυνατή λύση του προβλήματος. Κατά την επίσκεψη κλιμακίου του Συνηγόρου σε καταυλισμό Ρομά κοντά στην Αμαλιάδα, διαπιστώθηκε ότι ανήλικο παιδί με αναπηρία δεν φοιτούσε στο σχολείο. Η φοίτηση του παιδιού σε ειδικό δημοτικό σχολείο στην Αθήνα είχε διακοπεί, επειδή το παιδί δεν μπορούσε να προσαρμοστεί στη ζωή του οικοτροφείου. Ο Συνήγορος ανέλαβε να διερευνήσει το ζήτημα, σε συνδυασμό και με σχετική αναφορά που υπέβαλε εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ. Αναζήτησε ειδικό σχολείο στην Αμαλιάδα ή την Πάτρα και απευθύνθηκε στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για να ενεργοποιηθεί η διαδικασία μετεγγραφής, συνεργαζόμενος και με κοινωνική λειτουργό στον Πύργο η οποία παρείχε υποστήριξη στην οικογένεια. Το παιδί εντάχθηκε τελικά σε ειδικό σχολείο στην Πάτρα, το οποίο κρίθηκε ως το πλέον κατάλληλο, στο τέλος του σχολικού έτους 2011-2012, φοίτησε ανελλιπώς και ενσωματώθηκε απόλυτα στην εκπαιδευτική διαδικασία, ήδη δε φοιτά και κατά το σχολικό έτος 2012-2013.

Διάκριση λόγω φυλετικής καταγωγής - απομάκρυνση καταυλισμού Ρομά

Κατά το 2012, ο Συνήγορος διαπίστωσε στις υποθέσεις Ρομά είτε επιδείνωση είτε στασιμότητα της προβληματικής κατάστασης. Οι δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης και η περιορισμένη κοινωνική ενσωμάτωση οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν αναλαμβάνουν σχετικές πρωτοβουλίες. Εκπρόσωπος ελλήνων Ρομά προσέφυγε διαμαρτυρούμενος για την επικείμενη κατεδάφιση οικιών σημαντικού αριθμού οικογενειών που διαβιούν επί μακρόν στην περιοχή Πεύκο Πολίτη (Νομισματοκοπέιο) του Χαλανδρίου. Ο Συνήγορος με παρέμβασή του προς τις εμπλεκόμενες διοικητικές αρχές ανέδειξε τις σοβαρότατες διαχρονικές παραλείψεις τους, οι οποίες οδήγησαν άλλωστε και σε δικαστική απόφαση με την οποία το δημόσιο καταδικάστηκε σε αποζημίωση των ιδιοκτητών με βάση τις σχετικές για την αστική ευθύνη του κράτους διατάξεις. Ο Συνήγορος τόνισε ότι το ενδεχόμενο βίαιης αποβολής των Ρομά χωρίς καμία μέριμνα για τη μετεγκατάστασή τους υπονομεύει την έννοια της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος και ζήτησε την ανεύρεση κατάλληλου χώρου έστω και προσωρινής μετεγκατάστασης. Επισήμανε δε ότι η υλοποίηση της βίαιης αποβολής, πέραν του ότι

παραβιάζει δικαιώματα των ίδιων των Ρομά, συνιστά, επιπλέον, παραβίαση διεθνών υποχρεώσεων της χώρας. Παράλληλα ο Συνήγορος διαμεσολάβησε προς τις εκπαιδευτικές αρχές για τη διασφάλιση της εγγραφής και την υποστήριξη της φοίτησης των παιδιών Ρομά της περιοχής αυτής σε παρακείμενο δημόσιο σχολείο.

9. Φύλο και εργασιακές σχέσεις

Οι υποθέσεις τις οποίες χειρίστηκε ο Συνήγορος στο πεδίο της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά το 2012 σε μεγάλο βαθμό αντανακλούν την ένταση των προβλημάτων που έχει επιφέρει η οικονομική κρίση στις εργασιακές σχέσεις. Οι επιπτώσεις της κρίσης έχουν επηρεάσει εμφανώς όλους τους εργαζομένους, ωστόσο παρατηρείται διαφοροποίηση σε βάρος των γυναικών και μάλιστα σε φάσεις που συνδέονται με την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα. Ειδικότερα, η εγκυμοσύνη και η μητρότητα εξακολουθούν να έχουν αρνητικά επακόλουθα στην επαγγελματική ανέλιξη των γυναικών και στην ανάληψη εκ μέρους τους θέσεων ευθύνης. Αντί η κρίση να οδηγήσει στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων όλου του δυναμικού της χώρας, τα στερεότυπα έρχονται πιο έντονα στο προσκήνιο και τείνουν να παράγουν αποκλεισμούς. Η αυξανόμενη ύφεση και τα προβλήματα που αυτή προκαλεί στην απασχόληση κατανέμονται άνισα κατά φύλο. Τίθεται μάλιστα το ερώτημα μήπως ακυρωθεί η όποια πρόοδος είχε συντελεστεί τα προηγούμενα χρόνια, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα τη μη αξιοποίηση πολύτιμων ανθρώπινων πόρων.

Απολύσεις εγκύων από ιδιωτικές επιχειρήσεις

Ως απολύτως συνδεδεμένες με το φύλο, η εγκυμοσύνη και η μητρότητα εξακολουθούν να επιδρούν ανασταλτικά στην εργασιακή ζωή των γυναικών. Το πρόβλημα λαμβάνει μάλιστα την ακραία μορφή διάκρισης όταν η σύμβαση εργασίας καταγγέλλεται με αυτές τις αφορμές. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου ενεργοποιήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις καταγγελίας συμβάσεων εργασίας γυναικών οι οποίες ανήκαν σε κάποια από τις ανωτέρω δύο κατηγορίες. Σε ορισμένες, μάλιστα, περιπτώσεις, επιβλήθηκε πρόστιμο από την Επιθεώρηση Εργασίας έπειτα από πρόταση του Συνηγόρου. Δικηγόρος, εργαζόμενη με άτυπη σύμβαση σε τηλεοπτικό κανάλι, διαμαρτυρήθηκε ότι απολύθηκε ενώ βρισκόταν σε κατάσταση εγκυμοσύνης. Αφού έλαβε υπόψη του αποδεικτικά έγγραφα που προσκομίστηκαν από την ενδιαφερόμενη καθώς και μαρτυρικές καταθέσεις ατόμων, που η ίδια είχε υποδείξει, ο Συνήγορος ζήτησε την αντιστροφή του βάρους της απόδειξης από την εργοδότη εταιρεία. Κατέγραψε τις διαπιστώσεις του, σύμφωνα με τις οποίες η εν λόγω απόλυση ήταν άκυρη διότι έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια εγκυμοσύνης της εργαζομένης, χωρίς να τηρηθούν οι διαδικαστικές και οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος, ειδικώς για τους δικηγόρους που παρέχουν υπηρεσίες με πάγια αντιμισθία. Ωστόσο δεν εισηγήθηκε την επιβολή προστίμου, λόγω αναρμοδιότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας επ' αυτών των συμβάσεων, και η εργαζόμενη προσέφυγε δικαστικά. Σε άλλη περίπτωση, εργαζόμενη ως υπάλληλος σε εταιρεία τηλεφωνικών πωλήσεων κατήγγειλε ότι απολύθηκε ενώ ήταν έγκυος. Ο εργοδότης δεν επικαλέστηκε σπουδαίο λόγο για την απόλυση, υποχρέωση ρητώς προβλεπόμενη στη σχετική νομοθεσία. Όταν ο εργοδότης αρνήθηκε να συνεχίσει να απασχολεί την εργαζόμενη, ο Συνήγορος εισηγήθηκε προς την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας την επιβολή προστίμου σε βάρος του και το πρόστιμο πράγματι επιβλήθηκε. Σε παρόμοια περίπτωση απόλυσης εγκύου από φαρμακευτική εταιρεία χωρίς να έχει προηγηθεί

επίκληση σπουδαίου λόγου, ο εργοδότης κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου προέβη σε επαναπρόσληψη της εργαζομένης.

Απόλυση λογίστριας μετά από άδεια μητρότητας

Εργαζόμενη ως βοηθός λογιστή σε τεχνική εταιρεία επί 10 έτη με πλήρες ωράριο, επιστρέφοντας στην εργασία της έπειτα από εξάμηνη άδεια μητρότητας, αντιμετώπισε την άρνηση του εργοδότη να δεχθεί την προσφορά των υπηρεσιών της, με επίκληση της έλλειψης θέσης εργασίας στο αντικείμενό της. Ωστόσο, είχε ήδη προβεί σε πρόσληψη άλλου βοηθού λογιστή, ο οποίος ασκούσε τα δικά της καθήκοντα. Η ενδιαφερόμενη προέβη σε καταγγελία στο αρμόδιο τμήμα του ΣΕΠΕ. Σε τριμερή συνάντηση που πραγματοποιήθηκε, παρουσία του Συνηγόρου, ο εργοδότης υποστήριξε ότι η επιχείρησε επρόκειτο να παύσει τη λειτουργία της και ότι οι συμβάσεις όλων των εργαζομένων επρόκειτο να μετατραπούν σε εκ περιτροπής. Οι ισχυρισμοί του εργοδότη αποδείχθηκαν αβάσιμοι κατόπιν πραγματοποίησης ελέγχου από την Επιθεώρηση Εργασίας στα γραφεία της επιχείρησης, καθώς διαπιστώθηκε ότι απασχολούνταν εργαζόμενοι οι οποίοι, σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας δεν θα έπρεπε να εργάζονται τη συγκεκριμένη ημέρα, μεταξύ αυτών και ο βοηθός λογιστή που είχε αναλάβει να ασκεί τα καθήκοντα της προσφεύγουσας. Μετά τη διαπίστωση ότι οι έγγραφες εξηγήσεις που είχε προσκομίσει ο εργοδότης δεν αντέστρεψαν το μαχητό τεκμήριο που είχε δημιουργηθεί σε βάρος του, ο Συνηγός εισηγήθηκε την επιβολή προστίμου στην επιχείρηση, πράγμα το οποίο συνέβη.